

Los van de wereld

Gerda De Rijck

Uitgeverij Gelderland

Hij

‘Ik ben commissaris Pauwels,’ zegt hij. ‘Meekomen.’ Hij duwt me ruw tegen de combi. ‘Handen op de rug.’ De handboeien prangen rond mijn polsen. Wat overkomt me? Wat heb ik misdaan? Ik heb de laatste tijd niets gepikt, niet gevochten, niemand lastig gevallen.

‘Laat me los!’ Ik schreeuw, ik huil, stamp tegen de combi.

‘Doorzoek het pand,’ beveelt de commissaris. Twee agenten lopen naar binnen en brengen Kevin mee en Francis en Danny.

‘Meekomen, alle vier.’

Ze ligt in een hoek van het braakland. Er staat een groep mensen om haar heen.

‘Ken je haar?’

Ik knik.

‘Ken je haar?’ vraagt hij nog eens.

‘Cindy.’

‘Vuile, vieze moordenaar!’ Een vrouw gilt. Een man brult. ‘Ik sla hem dood, de smeerlap!’

De boeien blijven spannen. Ik stoot mijn hoofd aan de politiewagen. We worden met z’n vieren in de combi geduwd.

Ik begrijp er niets van.

Cindy is een van de kinderen die vaak bij me langskomen in het achterkamertje van het kraakpand dat ik deel met drie andere mannen. Venten zoals ik die met niemand nog uitstaans willen. Een matras, een boterham, in zeldzame gevallen een dronken sletje op die matras en vooral veel bier en sigaretten.

Omdat ik met Alfa kwam aanzetten, de straathond die mijn onafscheidelijke maat is geworden sinds ik haar langs de spoorweg heb gevonden, heb ik het kamertje met veel moeite vast gekregen van Kevin. Hij is de eerste bewoner en huist in de mooiste kamer op de eerste verdieping. Er zijn nog Francis en Danny, maar Kevin is de baas.

‘Geen beesten in mijn kot,’ zei hij. Maar Alfa legde haar voorpoot op Kevins knie en keek hem met zulke droevige hondenogen aan dat Kevin van zijn principe afweek.

‘Als je haar maar niet mee naar boven brengt,’ bromde hij. ‘Is het een goeie waker? Kan zij de flikken rieken aankomen?’

Hoewel het er klein en vochtig is, houd ik van dat kamertje.

Het ligt op het gelijkvloers en grenst aan een stuk braakland met een paar wilde struiken, een haveloze boom en vooral veel onkruid. De kinderen uit de buurt komen er vaak spelen. In de boom heb ik met een dik touw en een oude autoband een schommel voor hen gemaakt.

Met vier in de combi. Tegen elkaar geplakt. We zwijgen, onder de indruk van het politiegeweld en in ons hoofd het beeld van het dode kind. Kevin houdt het niet meer uit. Hij is de brutaalste van ons vier.

‘Wat hebt ge met dat kind gedaan, Mario, domme smeerlap, ik heb u nog verwittigd. “Daar komen vodden van,” heb ik gezegd.’ Hij bonkt met zijn vuist op de glazen tussenwand en roept dat hij er uit wil.

Ik kan het beeld niet uit mijn hoofd krijgen. Cindy met haar gezichtje in een plas, roerloos, haar beentjes opgetrokken, als een vogeltje dat uit het nest is gevallen.

Ik zag haar voor het eerst. Op het braakland. Ze liep met een paar vriendinnetjes op de schommel af. Ik hoorde haar roepen en kraaien van pret. Ze deed me aan Melissa denken.

Als de kinderen er zijn, speelt Alfa met hen. Ze brengen snoepjes voor haar mee en verwennen haar met koekjes en stukjes vlees. Als ik nog slaap, maken ze me wakker en vragen of Alfa mag komen meespelen. Dan open ik slaapdronken de deur en laat de hond buiten. Terwijl de kinderen joelend het braakland op rennen, kruip ik terug op mijn matras.

‘Blijf weg van die kinderen’ verwittigde Kevin. ‘Ge gaat daar miserie mee krijgen. Een of andere dag staat hier een kwaaië moe met haar handen in haar lenden te reclameren dat ge met uw vuile poten van haar kind moet blijven.’

‘Ik doe toch niets verkeerd,’ zei ik.

‘Ge moet het zelf weten.’ Hij stak zijn middelvinger op en liep de trap op.

Ik begreep er niets van. Wat is er fout aan kinderen één voor één op de schommel zetten en duwen tot ze bang worden en ‘niet te hoog Mario’ roepen?

Soms proberen ze Alfa op de schommel te krijgen, maar dat lukt natuurlijk niet.

Als het koud wordt of regent, komen ze schuilen in mijn kamer en warmen ze hun klamme handjes aan de houtkachel. Als ik in een goede bui ben, open ik een blikje bier en begin te vertellen. Ik verzin verhalen van een man en een hond of van een kind dat arm en ziek is en plots ontdekt wordt door een rijke mijnheer, in een mooie auto mag rondrijden en nieuwe kleren krijgt, niet van Zeeman maar uit een boetiek in Brussel. Ik vraag wie van hen nog in bed plast en of ze daarvoor gestraft worden.

‘Plas jij nog in je bed?’ vroeg Cindy een keer. ‘En waar moet jij je wassen?’

Bij zulke vragen word ik kregelig en dan jaag ik hen weg.

Af en toe komt Melissa me opzoeken. Ik vind dat ze steeds meer op ma begint te lijken. Ze is langer en magerder dan ma, maar ze heeft twee stevige borsten die ze uitdagend vooruitsteekt. Ze leert voor coiffeuse en draagt haar haren links kort opgeschoren en rechts in een lange sliert naast haar gezicht. Het is gekleurd, van wit over bruin naar pekzwart. Ze heeft een piercing in haar lip en eentje tussen haar borsten. Haar nagels zijn lang en roodgelakt.

‘Is dat uw zuster?’ vroeg Kevin de eerste keer. ‘Niet mis, daar zou ik wel een paar eitjes van willen.’

Ik heb gezegd dat hij zijn vuile bek moest houden.

Melissa blijft mijn kleine zus. Ik denk dat ze zich voor me schaamt, maar ze blijft me wel trouw opzoeken.

Ze brengt dan taart mee en sigaretten en installeert zich aan het wankele tafeltje.

Altijd hetzelfde: eerst onwennig, een sigaret. Dan streelt ze zachtjes de hond en vraagt wat ik haar te eten geef. Ze heeft een vriend met

bijna dezelfde hond, bijna, maar toch niet zo mooi. Ze heeft het over de school, hoe ze haren leert wassen en knippen, over de jongens in haar klas. Er is er een, Dave, waar ze op valt. Hij neemt haar geregeld mee naar de Silo, wil haar een tattoo cadeau doen, maar ze weet nog niet dewelke.

Na een biertje, en nog een, komt ze tegen me aan zitten en vertelt waarvan ze droomt: een huis en een man met een auto, en een kapsalon met rijke klanten. Ze wil mooie kleren en op vakantie naar Ibiza. 'En skiën, Mario!'

De tocht in de combi duurt langer dan ik dacht. Het politiebureau is niet ver, maar we staan in de file. Ik zie de flikken inwendig vloeken. Kevin is tot rust gekomen nadat ze hem verwittigd hebben dat ze hem zouden aanklagen voor smaad aan de politie.

Francis en Danny zitten zenuwachtig en bang voor zich uit te starren. Ik weet niet wat me overkomt. Ik had het net goed, denk ik, voor mijn doen toch. Ik heb niet veel nodig, wil vooral gerust gelaten worden. Los van de wereld.

Nee, het is geen paleis waar wij leven, Alfa en ik. Maar we hebben het goed samen. Geen reglementen, geen baas aan wie ik rekenschap moet geven. Ik ben aan mijn vrijheid gehecht als aan de wrat op mijn hand. De enige zekerheid die ik bezit is mijn paspoort. Stelen doe ik niet meer. Af en toe doe ik klusjes bij een reinigingsfirma. Een halve dag per week, soms een hele. Ik krijg wat geld, genoeg voor bier en sigaretten en een brood dat ik tegen sluitingstijd aan halve prijs kan kopen. Soms ga ik naar de voedselbank. Of ik ga me scheren bij Poverello en op de terugweg scharrel ik in de afvalcontainer van de Delhaize, op zoek naar houten kistjes voor mijn kachel. Of ik passeer langs het containerpark en gap uit de herbruikbare goederen een boek mee of iets anders dat ik nog kan gebruiken.

Als ik niet te dronken word, lees ik 's avonds bij het licht van een kampeerlamp. Ook uit het containerpark, die lamp. Ik ben blij dat ik kan lezen. Boeken doen me alles vergeten, voeren me weg naar een wereld waar de vrouwen mooi zijn en de nacht met me doorbrengen.

Gelukkig heb ik Alfa. Als ik na een dag zwerven en klussen thuiskom springt ze op van blijdschap. De laatste tijd wordt ze loom en dik.

Zij

Sinds ze bij 'Zegers & Couvreur' werkt, heeft Carla geen pro Deo's meer aanvaard. Niet zozeer omdat zijzelf dat niet wil, maar omdat Zegers & Couvreur er niet op gesteld zijn. Als businessadvocaten, doen ze enkel af en toe strafzaken als service voor vaste klanten. Die strafzaken krijgt Carla toegewezen. Toch heeft ze zich niet laten uitschrijven uit de lijst van pro Deo advocaten omdat ze het nog steeds als een soort morele plicht voelt af en toe een onbemiddelde te verdedigen.

Vroeger, toen ze nog bij Eric werkte, had ze regelmatig een of andere minder fortuinlijke cliënt bijgestaan. Toen het uit was tussen haar en Eric en nog langer samenwerken onmogelijk bleek, was ze partner geworden bij Zegers & Couvreur.

Vanmorgen belde de voorzitter van het Bureau voor Consultatie en Verdediging haar met de vraag de verdediging van een verdachte van moord op zich te nemen.

'Het is een ernstige zaak,' zei hij. 'Ik kan het niet aan stagiairs overlaten, ik heb iemand met ervaring nodig. Het gaat om kindermoord. Alles wijst erop dat de beschuldigde de dader is, maar hij blijft pertinent ontkennen.

Ze had gearzeld. Het was zo lang geleden.

Ze had gevraagd hoe oud hij was en hoe hij heette, alsof dat er wat toe deed.

'Twintig jaar ongeveer, denk ik. Als je de zaak aanneemt, mail ik je zijn gegevens.'

Op het politiebureau schrikt ze. Hij ziet er ongelooflijk smerig uit. Haren in vettige klitten op zijn kop, kleren stijf van het vuil, stinkende bek. Onwillekeurig blijft ze op een afstand staan. Zou hij vlooiën hebben?

'We wachten nog steeds op vervoer naar de gevangenis,' verontschuldigt de commissaris zich. 'Ondertussen werken we gewoon verder.'

Ze aarzelt, steekt van ver haar hand uit naar haar cliënt.

'Meester Vercammen.'

Hij ontwijkt haar blik. 'Ik moet naar de wc,' zegt hij.

Aan de gevangenis geraakt ze nooit gewend. De veiligheidsnormen. Het systematische aftasten van haar lichaam, het na elkaar dichtvallen van de zware deuren, het rinkelen van de sleutelbossen. Steeds heeft ze even tijd nodig om zichzelf ervan te overtuigen dat ze weer naar buiten kan.

Ze herkent hem nauwelijks. Mario Boets. Proper, geschoren. Hij draagt een pas gewassen gevangenisplunje. Zijn haar is kortgeknipt en ziet er blonder uit dan toen op het politiebureau. Zijn gezicht is bleek, met een grimmige trek om de mond. In zijn groene ogen ligt opstandigheid en wanhoop. Aan zijn trage, onzekere gebaren ziet ze dat hij kalmeermiddelen heeft gekregen.

‘Ik wil je verdedigen,’ zegt ze, ‘maar daarvoor moet ik op je medewerking kunnen rekenen, Mario.’

Hij kijkt haar niet aan, richt zijn blik op de tafel tussen hen in.

‘Ik heb het niet gedaan.’

‘Dat wil ik best geloven, maar je moet me argumenten geven. Zo te zien heb je geen motief, Cindy is niet seksueel misbruikt, maar je DNA is op haar kleren te vinden.’

‘Ik heb het niet gedaan.’

‘Je manier van leven pleit tegen je, Mario.’

‘Ik heb het niet gedaan.’

‘Vertel me wat over je jeugd. Was je gelukkig thuis?’

Geen antwoord.

‘Wil je me er meer over vertellen?’

‘Neen.’

Ze voelt dat hij geen woord zal lossen. En dan herinnert ze zich die andere cliënte die ze eindelijk over de streep kreeg.

‘Ik veronderstel dat je kunt schrijven Mario? Ze scheurt een aantal pagina’s uit haar notaschrift en geeft hem die. ‘Schrijf je verhaal op. Je leven vroeger en nu. Herinneringen aan je jeugd. Doe het in je eigen woorden. Het zal me helpen je te verdedigen. Volgende week kom ik terug.’

Op 31 augustus 2016 wordt in een tentje in de 'Blaarmeersen' in Gent het lijk gevonden van Jordy Brouillard. Achttien jaar. Gestorven van ontbering, ontreddeering en eenzaamheid.

Wat betekent het voor kinderen die, zoals Jordy en vele anderen, opgroeien in de marginaliteit? Dit verhaal gaat over een jongen die zich hieruit weet op te werken tot een respectabele burger. De inspanningen die hij hiervoor moet leveren, de tegenslagen die hij moet overwinnen en de volharding waarvan hij blijf geeft. Hij ontsnapt echter niet aan zijn verleden, het gebrek aan liefde en zorg tijdens zijn kindertijd blijven hem achtervolgen.

Gerda De Rijck (Leuven, 5 april 1944) is een Vlaamse auteur, gescheiden, moeder van drie kinderen en acht kleinkinderen. Zij runde gedurende enkele jaren het secretariaat van de ambassadeur van Bangladesh in Brussel en werkte nadien voor het bedrijfsleven.

Gerda De Rijck heeft haar hele leven geschreven, meestal korte verhalen en gedichten. Pas na haar pensionering vond ze de nodige tijd en rust om haar eerste boek, 'Purper', te schrijven. Deze verrassende debuutroman (oktober 2015) vertelt het verhaal van een 'onmogelijke' liefde tussen twee oudere mensen, die uiteindelijk toch sterker blijkt dan alle praktische bezwaren, religieuze achtergronden en maatschappelijke hindernissen.

